

DADES DE L'ASSIGNATURA

Nom de l'assignatura	Música en la societat contemporània
Codi	103564
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	4rt 1er S
Horari	Dl./Dc. 10:00-11:30
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres Aula 605
Llengües	Català

Profesor/a de contacte

Nom professor/a	Cèsar CALMELL PIGUILLEM
Departament	Art i Musicologia
Universitat/Institució	Facultat de Filosofia y Lletres
Despatx	
Telèfon (*)	
e-mail	cesar.calmell@uab.cat
Horari d'atenció	

Prerequisites

No és necessari haver cursat estudis tècnics i pràctics musicals a l'hora de cursar aquesta assignatura, tot i que seria recomanable la possessió de coneixements musicals bàsics en relació al llenguatge musical així com a la història política, social i cultural europea des de la Revolució Francesa. Així mateix, cal disposar de raonament crític i d'habilitat per relacionar els esdeveniments artístics i històrics tant en l'exposició oral com en l'escrita

Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

La finalitat d'aquesta assignatura és dotar els estudiants de les eines conceptuals, metodològiques i procedimentals adients per entendre la gènesi i les línies principals d'evolució de la música europea en la seva contextualització en la societat i la cultura dels segles XVIII, XIX i XX. Entendre la complexitat d'algunes connexions entre determinades obres musicals i d'altres pertanyents a diferents àmbits de l'art, la literatura i el pensament, per tal que l'estudiant sigui capaç, en finalitzar l'assignatura, d'establir pel seu compte altres relacions sempre ben fonamentades, i sigui capaç d'exposar-les tant oralment com per escrit.

Competències de l'assignatura

- CE1. Ser capaç d'interpretar la diversitat social y cultural
- CE2. Analitzar críticament la cultura contemporània
- CE4. Aplicar els coneixements de l'ordre polític, ideològic, etc., adquirits, en l'anàlisi o interpretació d'una obra literària o artística
- CE5. Identificar el lloc que ocupa la cultura contemporània en la història de la cultura occidental
- CT1. Utilitzar el vocabulari i les eines bàsiques que permeten descriure i analitzar els grans reptes de la societat actual
- CT2. Intervenir en els debats culturals de l'actualitat
- CT3. Relacionar conceptes i informacions de diferents àrees humanes, científiques i socials

Continguts de l'assignatura

Bloc 1 : La música a finals del segle XVIII

Tema 1: La L'impacte del pensament il·lustrat i de la Revolució Francesa en l'establiment d'una consciència de contemporaneïtat en la música.

Tema 2: Del músic artesà al compositor artista. La confluència de l'estil galant i de l'estil expressiu en la fonamentació de la música "clàssica"

Tema 3: La humanització de l'òpera des dels esquematismes de l'òpera *seria* setcentista

Tema 4: El bell i el sublim. Classicisme *versus* romanticisme. La influència de la filosofia i de la literatura en el naixement de la música romàntica

Bloque II:

Tema 5: el "Jo" i la naturalesa en la música romàntica. La intimitat del "lied" i el virtuosisme de la música instrumental

Tema 6: El "nosaltres" i la història en la música romàntica. La veu de la "nació" en la música. El cant coral i l'òpera.

Tema 7: L'evolució de Wagner i Verdi des del romanticisme al realisme en la música en la segona meitat del segle XIX

Tema 8: Els "altres" en la música. Exotisme i centre. De la "nació" al "nacionalisme". Nacionalismes musicals perifèrics.

Bloque III:

Tema 9: El París i la Viena "fin-de-siècle". Correspondències urbanes entre les arts, la música i la cultura. Art-nouveau i simbolisme en el simfonisme i la música teatral del tombant de segle

Tema 10: La música en la gènesi de l'art expressionista germànic. L'activitat de "expressió" en oposició a l'immobilisme de l'"impressió". L'atonalisme d'Arnold Schönberg

Tema 11: La música en la seva relació amb les primeres avantguardes artístiques: futurisme, dadaisme, cubisme. L'impacte dels ballets russos i Stravinsky en la música occidental

Tema 12: La música i l'art d'entreguerres. La crida a l'ordre: dodecatonisme i Bauhaus; la influència d'Erik Satie i de Jean Cocteau en el neotonalisme musical; Bela Bartok i la influència del folklore en la creació musical.

Metodologia docent i activitats formatives

L'assignatura té un perfil que combina el caràcter teòric i pràctic. Així, s'alternaran sessions expositives de formació general teòrica amb d'altres de participació activa de l'alumnat en el comentari de textos, imatges i audicions, així com en el debat que aquells comentaris puguin haver suscitat durant les classes.

La metodologia queda resumida

- 1/ classes magistrals: exposició i síntesi de cadascun dels 12 temes, sempre acompanyats d'il·lustracions sonores, visuals
- 2/ sessions pràctiques estructurades en l'anàlisi d'alguns textos, d'imatges d'obres d'art, i d'audicions de peces musicals
- 3/ seguiment de les vint audicions que els alumnes hauran de fer al llarg del curs
- 4/ tutories: se supervisarà el treball autònom de l'alumnat i es resoldran els dubtes eventual

TIPUS D'ACTIVITAT

ACTIVITAT

HORES

Dirigides (36 %)

Clases teórico-prácticas	33
Visualització d'imatges i escolta d'audicions	1,5
Visita guiada al museu de la música	4,5
Avaluació	4,5

Supervisades (6 %)

Preparació del treball	3
Tutories personals i de grup, en modalitat presencial o virtual	3
Assistència a concerts o a esdeveniments que es programin durant el curs	3

Autònomes (58 %)

Organització dels apunts i del material de classe	27,5
---	------

Cerca d'informació a biblioteques i a Internet	27.5
Lectures i estudi personal	30
Assistència a tutories lliures	2

Avaluació

- 1/ Avaluació final de caràcter teòrico-pràctica (50%)
- 2/ Preparació d'una memòria de les activitats (comentari de les 20 audicions, visita a exposicions, concerts, etc.) realitzades (20 %)
- 3/ Treball (20%)
- 4/ Assistència i participació (10%)
- 5/ Es considera “No presentat” aquells alumnes que no s'hagin presentat a l'avaluació o no hagin lliurat els treballs de l'assignatura. Es preveu una reavaluació només per aquells alumnes que no hagin superat alguna de les proves de coneixement durant el curs

Bibliografia de referència

- Benedetto, Renato di. *Historia de la Música, 8. El siglo XIX. Primera parte*. Turner Música. Madrid, 1987
- Burrow, John W. *La crisis de la razón. El pensamiento europeo 1848-1914*. Crítica. Barcelona, 2000
- Calmell, Cèsar. *La música europea en el context cultural de la primera meitat del segle XIX*. UAB, 2006
- Casals, Josep. *Afinidades vienesas. Sujeto, lenguaje, arte*. Anagrama. Barcelona, 2003
- Casini, Claudio. *Historia de la Música, 9. El siglo XIX. Segunda parte*. Turner Música. Madrid, 1987
- Cranston, Maurice. *El romanticismo*. Grijalbo Mondadori. Barcelona, 1997
- De Paz, Alfredo. *La revolución romántica. Poéticas, estéticas, ideologías*. Alianza Editorial. Madrid, 2003
- Einstein, Alfred. *La música en la época romántica*. Alianza Editorial. Madrid 1986
- Janik, Allan/Toulmin, Stephen. *La Viena de Wittgenstein*. Madrid, 1998
- Morgan, Robert P. *La música del siglo XX*. Akal. Madrid, 1994
- Plantinga, León. *La música romántica*. Akal. Madrid, 2002
- Salvetti, Guido. *Historia de la Música, 10. El siglo XX. Primera parte*. Turner Música. Madrid, 1987
- Schorske, Carl E. *Viena Fin-de-Siècle. Política y Cultura*. Gustavo Gili. Barcelona, 1981
- Trías, Eugenio. *El canto de las sirenas*. Galaxia Gutenberg. Madrid, 2007
- Trías, Eugenio. *La imaginación sonora*. Galaxia Gutenberg. Madrid, 2010
- Watson, Peter. *Historia intelectual del siglo XX*. Crítica. Barcelona, 2002

